

Elektrozařízení v labyrintu recyklačního příspěvku

Elektrozařízení jsou tzv. vybraným výrobkem, a proto se jejich výroba, uvádění na trh a také likvidace řídí zákonem č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností (dále jen „zákon“), který se vloni osamostatnil z odpadové legislativy a v lednu 2022 byl doplněn prováděcí vyhláškou č. 16/2022 Sb., o podrobnostech nakládání s některými výrobky s ukončenou životností. Dalo by se říct, že zákonodárci nepřišli s ničím převratně novým, přesto se v praxi stále lze setkat s některými nejasnostmi.

V zákoně (v § 2) totiž nadále existuje několik výjimek z jeho působnosti, pro které povinnosti výrobců či dovozců elektrozařízení neplatí. Nechceme se zde zabývat kategoriemi elektrozařízení určených k obraně státu, vysílání do vesmíru a výbušnin, což jsou „světy samy pro sebe“. Dále se výjimka z působnosti vztahuje na nesilniční pojezdné stroje určené výlučně k profesionálnímu použití, specifická elektrozařízení určená pro účely výzkumu a vývoje a speciální zdravotnické prostředky. Ani tyto typy elektrozařízení nejsou dostupné pro běžného spotřebitele.

Běžně se však v praxi mohou vyskytnout následující typy zařízení, které jsou rovněž dle § 2 vyjmuty z působnosti zákona, a to:

- **velká stacionární průmyslová soustrojí,**
- **velké pevné instalace, s výjimkou zařízení, které není specificky navrženo a nainstalováno jako součást těchto instalací.**

Firmy si nejsou vždy zcela jisty, zda jejich produkt je „velké stacionární průmyslové soustrojí“ nebo „velká pevná instalace“. Nicméně na tyto specifické konkrétní dotazy umí dobře odpovědět ministerstvo, na které se firmy mohou v případě nejasností obrátit.

Jak je to ale s poslední kategorií v § 2 – elektrozařízení navržená a nainstalovaná jako součást jiného zařízení, které nespadá do působnosti tohoto zákona, jestliže mohou plnit svou funkci pouze jako součást tohoto zařízení a nejde-li

Zdroj: Pixabay

o světelné zdroje nebo solární panely? Toto ustanovení způsobuje, že výrobce komponent (elektrosoučástky, elektromotory apod.), které dodává jinému výrobcí, jenž je instaluje do svého finálního výrobku určeného k prodeji spotřebiteli, je často na pochybách, zda se i na něj vztahují povinnosti zákona. Zde může napomoci Sdělení MŽP vydané k novému zákonu 17. 3. 2021 a dostupné na webových stránkách ministerstva, kde lze v přehledné tabulce najít řadu konkrétních výrobků a u nich resumé, zda mají být považovány za elektrozařízení nebo nikoliv.

V souladu s tímto Sdělením se pak na výrobce elektrosoučástek, které mohou mít samostatnou funkci, např. právě elektromotoru, vztahují povinnosti výrobce elektrozařízení. Musí tedy svůj výrobek navrhnout a konstruovat tak, aby byly minimalizovány jeho negativní vlivy na životní prostředí, a musí jej označit grafickým symbolem zpětného odběru. Měl by rovněž informovat spotřebitele o zpětném odběru daného výrobku a vést čtvrtletní evidenci elektrozařízení uvedených na trh. Zajištění zpětného odběru může jako svou další povinnost

plnit prostřednictvím kolektivního systému, s nímž uzavře smlouvu.

Recyklační příspěvek

Trochu složitější je to s odváděním recyklačního příspěvku. Výrobce odvádí recyklační příspěvek za elektromotor v případě, v němž jej prodává samostatně, např. jako náhradní díl.

Pokud však tento elektromotor dodá dalšímu výrobcí, který jej použije do nějakého svého finálního produktu (např. čerpadla), neodvádí výrobce elektromotoru recyklační příspěvek. Ten pak odvede až výrobce tohoto čerpadla – a uvede jej na faktuře při prodeji k úhradě ze strany spotřebitele nakupujícího čerpadlo. MŽP zároveň doporučuje, aby spolu výrobce komponentu (elektromotoru) a výrobce finálního výrobku uzavřeli smlouvu, kde bude uvedeno, že se jedná o dodávky komponent do výroby, u kterých nebyl odveden recyklační příspěvek. Je pak zřejmé, že tato povinnost přechází na výrobce finálního produktu.

Podobná situace nastává, pokud firma svůj vyrobený elektromotor sama použije do finálního výrobku – např. čerpadla, které vyrábí a uvádí na trh. Pak se její povinnost výrobce elektromotoru „schová“ za povinnost výrobce čerpadla, protože teprve za ně odvede recyklační příspěvek.

Může však nastat ještě další situace, a to taková, že výrobce dodá elektromotor firmě, která jej použije do velkého stacionárního průmyslového soustrojí, případně do velké pevné instalace. Tedy do výrobků vyjmutých z působnosti zákona, jak je zmíněno výše. Ani tato firma pak nebude odvádět recyklační příspěvek a náš elektromotor tedy zůstane nezpoplatněn. Je otázka, proč je do principu řetězení plateb za elektrozařízení vnesen tento nesoulad, když přece i tento elektromotor nakonec skončí v systému, který financuje nejen zpětný odběr, ale i vlastní recyklaci elektrozařízení. Tentýž elektromotor totiž bude zpoplatněn výrobcem, a sice v případě, v němž jej dodává (prodává) samostatně, např. jako náhradní díl, jak už bylo zmíněno výše.

Podobné podmínky platí při dovozu dané komponenty ze zahraničí – pro jednoduchost opět např. v případě elektromotoru. V souladu se zákonem si výrobce mimo Českou republiku smluvně určí pověřeného zástupce v ČR, který plní všechny povinnosti výrobce. A obdobně jako u výrobce je to i s principy odvádění recyklačního příspěvku (jak bylo popsáno v předešlém textu). Mělo by tedy být zajištěno, aby i dovážený výrobek měl jen minimální negativní vlivy na životní prostředí. Tato povinnost však lze jen obtížně vyjádřit či kvantifikovat, a její vymahatel-

nost je tedy diskutabilní. Protože jinak by se náš trh možná musel obejít bez řady elektrozařízení pochybné kvality dovážených ze zemí tzv. třetího světa.

Pokud potřebujete legislativní pomoc nejen v oblasti revize či auditu v oblasti výrobců elektrozařízení či nakládání s „elektroodpadem“, pak využijte služeb poradenství, které vám společnost INISOFT Consulting nabízí. Kromě toho jsme pro vás také připravili řadu seminářů zaměřených na výklady jednotlivých složkových zákonů životního prostředí a prováděcích vyhlášek k nim s aplikací do praxe na stránkách: <https://www.inisoft.cz/skoleni>.

 envita

software pro evidenci odpadů

→ také pro **elektroodpady**

+420 485 102 698 • inisoft@inisoft.cz
www.envita.cz

 inisoft